Pomhaj Bóh!

Czißło 48. 2. dez.

Lětnik 11. 1901.

Szerbske njedźelske łopjenka.

Wudawaju ßo kóždu ßobotu w Ssmolerjez knihicźischcźeŕni w Budyschinje a ßu tam dostacź sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Na ßwjedźeń prěnjeho adventa.

Prědowanje prälata Dr. theol. Haubera, generalneho superintendenta w Ulmje.

Pschełožił K. A. F.

Hlej, twój kral ßo pschibliža!
Duscha, to ßu sradne ßłowa.
Praj: Mój kralo, wutroba
Wotanka ßo tebi s nowa;
Sacźehń s měrom do njeje,
Schtož mam we njej, twoje je! Hamjeń.

Scźenje ßwj. Mateja 21, 1—9.

Bohu wscheje hnady, kiž je naß powołał k ßwojej wěcźnej kraßnoscźi w Khrystußu Jesußu, budź cźescź a khwalba wot wěcźnoscźe hacź do wěcźnoscźe! Hamjeń.

Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje teho Knjesa! My požohnujemy waß, kotsiž wy s Knjesoweho doma scźe! — s tutymi ßłowami 118. psalma ßo Israelitojo mjes ßobu postrowjachu, hdyž lud s bliska a s dala na wyßoke ßwjedźenje do Jerusalema a k templu cźehnjesche, so by woprował a ßo modlił. Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje teho Knjesa! To je potajkim prastary ßwjedźeński postrow, kotryž pak ßwoju zyłu połnu ważnoscź hakle tón dźeń dozpi, hdźež Jesuß poßledni krócź do Jerusalema cźehnjesche na jutrowny ßwjedźeń, so by ßo ßam jako jutrowne jehnjo podał sa ßwój lud a sa wschě ludy; Jesuß, ßrědnik noweho ßluba, profeta, wyschschi měschnik a kral wscheho wumoženja-potrěbneho ßwěta, Jesuß, ßyn Boži, kotryž je w mjenje Wótza pschischoł, shubjene pytacź a wutorhnycź wot wyschnoscźe cźěmnoscźe, dźěcźi Bože na semi wubudźecź a shromadźowacź do kralestwa ßwojeje hnady a wěrnoscźe a ßwojeje kraßnoscźe.

Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje teho Knjesa! tak wołamy teho dla tež my jemu dźenßa napschecźiwo na ßwjedźenju jeho ßwjateho adventa, s kotrymž saßo psches Bože ßmilne wodźenje nowe zyrkwinske lěto nastupujemy a s nowa tón rjad ßwjedźenjow a njedźelow spocźinacź ßměmy, na kotrychž wschěch je wo nim rěcź, wo jeho pschikhadźe k nam, jeho bydlenju mjes nami, jeho dźěławoscźi w naß. Naß ßamych pak mjes ßobu ßměmy s tym postrowjenjom witacź: „my požohnujemy waß, kotsiž wy s Knjesoweho doma scźe.“ Wulke žohnowanje je, Boži podružnik bycź, jeho bliskoscź pytacź, jeho pschitomnoscź sacźuwacź, wot njeho žiwjeny a kschewjeny bycź. Schtóž je tole žohnowanje w sańdźene lěta wužiwał, schtóž je do ßwojeje wutroby hłuboko saschcźěpjecź dawał, kajke sbožo je, kscheścźan bycź, tón tež s dźakom pschecźiwo Bohu a s wjeßełym pschedewsacźom do s nowa wotewrjeneho cźaßa hnady pschestupi. Schtóž běsche dotal se sahojenej wutrobu ßwojemu Bohu a Sbóžnikej pschiwobrocźeny, o tón ßebi ßam rjeknje, kajka cźwila je, poł ßwětej a poł Bohu pschißłuschecź, tón dyrbi wutrobu dobycź, ßo nětko ras wußwobodźicź a zyle k ßwojemu Knjesej pschestupicź. Ssy-li pak hischcźe zujbnik w Božim kralestwje a ßy swonowe swuki wěcźnoscźe w tu khwilu jeno kaž we wutłej dalinje saßłyschał, dha daj cźi Bóh, so wot nětka k ßebi pschipuschcźisch sbóžnu, roswucźazu hnadu a jej města dasch k wobrocźenju, so by tež požohnowany był, kiž je s Knjesoweho doma. Pschetož to je tebi žohnowanje a twojemu zyłemu domej, jemu pschißłuschecź a jeho pschi ßebi měcź, ßo jemu bližecź a nashonjecź, so ßo wón k tebi bliži.

Hlej, twój kral pschińdźe k tebi! — to je wutrobu-dobywaza powjescź, kiž naß wschěch nastupa, kiž je w sałožku thema sa wscho evangelske prědowanje psches zyłe zyrkwinske lěto; potajkim wona s prawom na cźole steji a rjad nawjeduje. Duž ßłyschmy ju s nutrnej wutrobu a pschedstajmy ßwojemu rospomnjecźu nětko te ßłowa profety s nascheho ßwjedźeńskeho scźenja:

Hlej, twój kral pschińdźe k tebi!

Pój, ja tebi pschißłuscham
Hižom s cźaßa, hdźež buch kschcźeny,

Pój, njech ſ twojim ſćenjom mam
Sswój pucź k hnadźe wotewrjeny,
Sskowo to dźe prjedy dźe,
So mój kral pſchińcź ſamóźe. Hamjeń.

W Knjesu lubowani! Jako Jesuß do Jerusalema cźehnjesche, pſchewodźany wot ßwojich wucźobnikow, witany wot wjele luda, kiž jemu hakosy a draſtu na pucź pſchěſćerasche a jemu ßwoje Hosianna pſchiwokasche, ale tola we wotroczkowym ſchtaleźe a bjese wſcheje ßwětneje pychi, dha ßo tamne ſtare profećiſke ßkowo dopjelni: „Powěſźe dźowzy ſionſkej: „hlej, twój kral pſchińdźe k tebi ſ cźichej myßlu!“

I. Kral je wón tudy mjenowany: wón ßam ßo tak pſched Pilatom mjennje. „Ja ßym kral: ja ßym ßo na to narodźił a ßym na to na ßwět pſchiſchoł.“ Pißmo wobßwědcza, ſo je jemu wſcho poddane a ſo maju ßo wſchě kolena poklakowacź a wſchitke jaſyki póſnacź, ſo je wón tón Knjes, a naſcha ſchćeſćanſka wěra wo nim wuſnawa, ſo je horjeſtpěł a ßedźi na prawizy Božej. Duž jemu kralowſke mjeno ſ prawom a w poknym ſmyßle pſchißkuſcha. Ale to njeje doſećź prajicź: Khryſtuß je kral, ale tu rěka: Twój kral. Pſchetoż móz ßwojeho wſchehomózneho kraleſtwa je Jeſuß Khryſtuß kral nade wſchěm a wſchěmi, też nad tymi, kotſiž wo njeho njerodźa, a kotſiž jeho ßwojeho njemjenuja a ßebje niz jeho; ale kiž ßu w kraleſtwje jeho hnady żiwi, cźi ßu ßo jemu ſa ßwójſtwo dali a wón ßo jim, tu je potom mój a twój mjes nim a nimi, a rěka potajkim woprawdźe: hlej, twój kral, to je knjeźeŕ a knjes tebi k lěpſchemu, dokelž ßy jemu rad poddany, ſo mózeſch potajkim ſpěwacź a prajicź:

Knjeże, paſtrje mój! cźe ſmaju;
Ty ßy mój, ja ßym twój,
Schtó mohł dźělicź naju?

II. A tónle twój kral — hlej, wón pſchińdźe. Wón njewoſtawa w zuſej dalinje, w njeblížomnej wyßokoſći, w kajkejž ßo knjeźerjo ſemje najbóle ßwojim poddanam napſcheczíwo namakaju, ale wón ßo bliži a pſchińdźe. Pſchetoż w kraleſtwje hnady wobſtawa ſtajne pſchikhadźowanje knjeźerja k měſchćanam ßwojeho kraleſtwa. Wón pſchikhadźa k nam w ßwojim ßkowje. „Ja ßym ßo na to narodźił, a ßym na to na ßwět pſchiſchoł, ſo bych prawdźe ßwědcził.“ Tak huſto hacź my ßwědczenja jeho wěrnoſće, kotreż w ßkowje pißma mamy, ßkyſchimy abo cźitamy, pſchikhadźa wón a je pódla, a wobkrucza je ſe ßwojim duchom naſchemu duchej. Wón pſchikhadźa w ſakramencźe: w ßwjatej ſchćeżenizy, hdźež ßo hnada k njeroſomnym nakhila, w Božim wotkaſanju, hdźež pokutni hrěſchnizy ſaßo hnadu namakaju; we wodźenjach naſcheho żiwjenja, kiž ßu wſchě po wotpohladźe jeho kraleſtwa ſkóżene a do njeho ſapaßżene, kaž w hibanjach ßwjateho Ducha, kotrychž ſamyßł a naſtajenje je jeho kraleſtwo, — wón pſchikhadźa.

Haj, twój kral pſchińdźe k tebi. Kajke ſbożo cźi tak nadobny hóſcź pſchinjeße! Derje tebi, budźeſch-li teho też wjeßely a wěſty. Pſchetoż kak wjele w tutym żiwjenju k nam pſchikhadźa, nad cźimż móżemy mało wjeßela měcź, a kak ſtě, hdyż nad wězami, kiž ßo naß je wſchěch ſtronow mozuja, to najlěpſche, ſchtoż měcź móżemy, narěcź ſ njebja, pſcheßkyſchamy. Hlejće, ſchto wſchitko k nam pſchikhadźa! Tu pſchikhadźeju ſtaroſće, — wulke wójſko, kiž naß wobléhuje a twjerdźiſnu naſcheje duſche nadběha. Tu pſchikhadźeju żadoſće a lóſchty kaž rubjeżne ptaki, pak pſchileczene k nam ſe ßwěta, naß wobdawazeho, pak wulehnjene a woczehnjene wot ßamßneje żiwjenſkeje cźopkoty, a kiž ßo na krej naſcheje wutroby měrja. Tu pſchikhadźeju rosprójſchenja cźaßneho żiwjenja, kiž nam hłowu ſawjercźa, ſo ßo rospomnjeće a roshladnoſcź ſhubitej; też tak mjenowani dobri pſchećelja móża pſchińcź, kotſiž nam ſ wabjawym pſchikkadom lohkomyßlnoſće naſche dobre pſchedewſacza ſpowrócźeju a huſto hižom ſcźinjenu ſpočatk wobroczenja do nawopacźnoſće pſchewobroczа. A cźile wſchitzy — ſawěrnje, woni pſchikhadźeju k nam jako kralojo a knjeża, kiž chzedźa nad nami móz měcź a my dyrbimy ßo jich poddanjo ſcźinicź. A jeli-ſo to potom ſcźinimy, kak budźe ſ nami? — Ty wobżarujeſch kraj, kiž ma wjele knjeſow a ßo teho dla ſjenocźicź njemóże; ale hlej, cźłowſka wutroba, jeno dłóń wulka, kajku żyku knjeźerjow a kralow wona hoſpoduje! Kak je wona roſknjeżena wot wſchelakich knjeſow, wot żadoſće wocżow, żadoſće cźěła, hordoſće żiwjenja, wot ſtaroſće, bojoſće, tyſchnoſće, ſtyſka, łakomſtwa, żadoſće, nawalnoſće! Wboha wutroba dyrbi ßo cźłowiłowacź dacź a rostorhacź wot tak mnohich a tak wſchelakich tyranow, kotrychž je puſchcźiła do kraja ßwojich myßlow a cźěrjenjow, a ma tola potrjebu po jenoćże a měrje. O, wutroba, kiž tule potrjebu ſacźuwa a kotraž je poczała, hubjenoſcź ßwojeje ſwjaſanoſće a rostorhanoſće wobżarowacź. tajkej wutrobje je zyle woßebje prajene: hlej, twój kral pſchińdźe k tebi. To je tón Knjes, kotremuż knjeżſtwo woprawdźe ßkuſcha, kiž ma jenicźny w njej bydlicź a knjeżicź jako prawny kral, pod kotrehoż ſzeptarjom pak teho dla też wutroba k jenoćże a porjadej a k měru dóńdźe. Sawěcźe, wón je też hižom pſched twojimi durjemi ſtak a klapak, a jeno to je jemu ſaſtup wobaraco, ſo tamni njekhmani hoſcźo a knjeża rum w twojej wutrobje ſawrjechu, kiž chze wón wupjelnicź. Wón budźe też dale pola tebje ſaſtup pytacź. Njedaj ßo podarmo napominacź! Twój kral pſchińdźe k tebi! To je profećiſke ßkowo, kiž chze ßo nad kóżdej cźłowiſkej wutrobu dopjelnicź; żanej cźłowiſkej duſchi njewoitaja ßo też wotpocźinka, doniž nad njej dopjelnjene njeje. Pſchetoż naſch Bóh je ßurowy Bóh a chze ßwoje ßwójſtwo měcź a ßwoje prawo nad nami wobkhowacź.

Twój kral pſchińdźe k tebi! Tuto profećiſke ßkowo chze ßo dopjelnicź nad kóżdym domom; też w naſchim. Derje nam, hdyż ßo k temu damy! Pſchetoż tajſi pożohnowany wopyt móże kóżdy dom trjebacź. Leži tola pſched kóżdym domom kamjeń, kaž pſchißkowo praji; haj, huſto prawje cźeżki kamjeń ſtaroſće, cźaſto je to też kamjeń naſtorka ſa wukhód a ſaſtup. Też je w kóżdym domje nětkajki ſchiż, pak wot Knjeſa póßłany, pak tajſi, kotryż ßebi ßami pſchihotowachmy a kotryż ſchiż dźe najcźeżſcho cźiſcźeli. A kaž ßu w měſtach twarjenja, kiž na ßkónczných měſtnoſćach ſteja a druhe ſteja potajene we wuſkich haßach, ſo je jeno we wyßokim lěcźu cźopke ßwětko dozpiwa, tak ßu też khěże, kotrymż duchowna ßwětlina pobrachuje a w kotrychž wobydlerjo w cźěmnoſći ßedźa a w khłódku ßmjerće; khěże móżeſch też nadeńcź, hdyż ßo ſe wſchědnej pilnoſću ſchpundowanje a wjelb cźiſtej dźerżitej a ßo we jſtwach ani próſchka pokaſacź njeßmě, ale pſchi wſchěm tym ßo tam ſ njepěknymi ßkowami a waſchnjemi a ſ njecźiſtymi ſkutkami wobkhadźa, dokelž je ßo tam lubоſcź ßwěta, ſkupoſcź, łakomnoſcź, njeſjednota, njepokoj, njeporjad a wſchelaka ſkóſcź ſahnědźała, kiž ßebi dawa derje bycź w tych ſ khoſcheźemi wunjecźenych pſchebytkach. Ach, ßměł Jeſuß nuts do tajkeho doma, kak bórſy by hinak bykło! kak zyle hinaſche wobſtejnoſće a hinaſchi cźłowiekoju bychu potom na ßwětko pſchiſchli! Jeſuß, kral wěrnoſće a měra, ſakożeŕ wujednanja, pſchinjeßeŕ troſchta a wokſchewjenja, kiž wutroby poſběha wot teho, ſchtoż je widomne a cźaßne, k njewidomnemu, wěcźnemu, kotryż je ſhromadźuje ſ rosprójſchenja do teho jeneho, ſ cźěmnoſće k ßwětku, je wrócźo woła wot ſdacźa k bycźu, wot ſmylnoſće k wěſtoſći, wot ßmjerće k żiwjenju!

Hlej, twój kral pſchińdźe k tebi! O dajmy jemu do naſcheho domu cźahnycź, popſchejmy jemu, haj popſchejmy wjele bóle ßebi ßamym jeho ßwjaty advent k naſchemu wſchědnemu cźinjenju a woſtajenju, ſtaranju a próżowanju, myßlenju a ſkutkowanju, dźěkanju a wotpocźowanju, ſo by wón ßrjedźa mjes nami był, hdźež ßmy w hromadźe w lubоſći a horju, ſo niczo njecźinimy, hdźež wón pódla bycź njeßmě, a hdźež ßmy pomozy potrěbni, ſo bychmy ßo k njemu wo pomoz wokali. Pſchetoż njebójſke wjeßele a njebójſka ſrudoba pſchinjeßetej ßmjercź, ale wjeßele w Knjeſu je wěrne wjeßele żiwjenja a Boża ſrudoba naczini k ſbóżnoſći żelenje, wo kotreż nikomu żel njeje.

III. Twój kral pſchińdźe k tebi! To ma ßo dźowzy ſionſkej powjedźicź, t. r. měſtu Jerusalemu, tak mjenowanemu, dokelž wono, kaž dźěcźo pod ſchkitom ßwojeje macźerje, pod ſchkitom ſionſkeho hrodu leżeſche. To pak kóżdemu měſtu a kóżdej wſy płacźi. Haj, hdy by w naſchich gmejnach wěrne ſchćeſćanſtwo wożiwiło, ſchćeſćanſka gmejnſka myßl, dha by ßo też někotra gmejnſka nuſa minyła, a ſ njej wjele ſtórżby. Kaž jenotliwe duſche, tak maju zyke gmejny a kraleſtwa ßwoje myßlne khoroſće, tak rjez ſymnicźne wobſtejnoſće, pak mózne nawalne, pak ſkraduje morjate, a powołani kaž njepowołani lěkarjo myßla tam a ßem ſa ßrědkami, tutym brachom wobaracź. Hłowny brach pak a hłowny ßrědk ſtrachuja ßo huſto póſnacź a pomjenowacź. Tamny je njewěra, hdyż je ßo dowěrjenje prjecź cźißnyło, pobrachowanje bohabojoſće, potajkim pobrach na pózcźiwoſći, dobrych poczinkach, mjelcźenju, na ßamopſchewinjenju, ſtróſboſći, domjaznoſći, a najwoßebniſchi ßrědk pſchecźiwo tutemu brachej je wrócźenje k Bohu, pokornoſcź pſched nim, dowěra k njemu, khodźenje w jeho wobhrodach a potajkim wonowjenje jeho ßwjatych a ſbóżnych wuſtawow we wſchěm naſchim

cźinjenju a wostajenju. So temu tak je, to jich nětkle bohužel jeno mało jenotliwych wopschija, mnohi pak jo wopschijecź nochzedźa, sapjeraju žo wjele bóle picheczźiwo temu, hanja tule strowu wěrnosć a dźěl sapadnje ke sadwělowanja hischcze hłubschego do lohkomyślnosće, druhi naślědnje krala Saula, kotryž je žo, jako běsche dobry duch wot njeho twochnył, pschiwěrje podał, sa kuskarjemi a sarjekarjemi morwych cźahał a w tym kónz wsał; někotsi też, město teho so bychu žo ś ponižnym a cźichomyślnym schtaltom Sbóžnika spokojili, nadźijeju žo kschescźanstwo psches žwětnu pychu k cźeschi pschinjesć, schtož nětdźe wcźipnosć cźrjódy nawabja, ale žadosć po hnadźe mori, a tak někotsi měnja se wschelakimi makami žrědkami tón wulki brach sahojicź, schtož tola ženje a nihdźe móžno njeje. Pschecźiwo wulkim schkodam žu mózne hojidła nusne, a schtóž pósnawa a wě, kak hkowny brach naschcho cźaża ś bohasabycźa a njekschescźanstwa wukhadźa, tón dyrbi też wjedźicź a wusnacź: Wrócźenje, pokne rossudne wrócźenje k Bohu, to je to sakkadne hojidło a to wuměnjenje, pod kotrymž móža też hewake žrědki jenicźzy pomhacź a poleschcecź.

To powjedźicź je pschihłuschnosć. Powješće dźowzy sionskej! W tym wobstawa powołanje tych, kotsiž maju sastojnstwo žkowa we wožadach, so tym jim dowěrjenym prědnja a wobkrucźeju: twój kral pschińdźe k tebi, ś cźichej myślu, ś tej dobrej wolu, tebi pomhacź, tebje wumóz, tebje ś błudnych puczow na prawu cźěr dowjesć a ś hubjenstwa k sbožu.

IV. Ale prěnje žkowo, kotreż maju prajicź, je: hlej! wotewr žwojej wocźi! Potajkim dyrbja też wschě prědowanja psches zyke zyrkwinske lěto na to dźěkacź, so žo prawje wjele ludźom wocźi wotewritej nad nimi žamymi niz jeno, niz jeno nad tym, schtož tu je a je wobžarowacź na naschich wobstejenjach, ale wocźi wotewritej nad tym, schtož je horjeka a schtož žo ś wyšokosće k nam dele nakhila, so wuknjemy prajicź: „Ja posběham žwojej wocźi k horam, wot kotrychž mi pomoz pschińdźe.“ — Powješće dźowzy sionskej: hlej! Ale wocźi žo njewotewritej, khiba so je wutroba japschijata, pschetož rosom ma waschnje, žo po wutrobje skožowacź, a schtož my myślimy a pósnawamy, w tym žo wosnamjenja, schtož w naschej smyślenosći leži. „To dźěsche jim psches wutrobu“, rěka w japoschtolskich skutkach wo Židach, jako běchu Pětra žkyscheli, a praschachu žo potom: wy mužojo, lubi bratrja, schto mamy cźinicź? — Tajke praschenje a žledźenje, tajke pokhilenje k wona nutshladanju, to pschińdźe, tak ruczе hacź bu wutroba pscheklóta wot teho žkowa, kiž je žiwe a mózne a wótrische, dyžli žadyn na woběmaj bokomaj wótry mjecź. Duž chzył Knjes pschipowjedanje žwojeho žkowa k temu požohnowacź, so budźa nasche wutroby psches nje trjechene a my žo wuknjemy praschecź: schto dyrbju cźinicź, so bych sbóžny był? a so wocźi se žedźiwym hladom wuknjetej horje shladowacź, ś wotkal pomoz pschikhadźa.

S wutrobami wocźi wotewricź! Stanje-li žo to, dha žo k temu też hischcze ruzy wotewritej, hdźež je trěbne a tak ruczе hacź žo powjesć saštyschi: „tón Knjes jeju potrjeba.“ Pschetož wscho samknjene dyrbi žo swotewrjecź, wutroba a woko a ruka, hdźež to žkowo saklincźi: hlej, twój kral pschińdźe k tebi!

Ach daj, ty mikosćiwy Božo, so žo nam dźenża a kóždy cźaž psches twoje žkowo naschej wocźi wotewritej nad nami žamymi a nad tym, schtož ma twoja žmilnosć w Khrystuśu ś nami prjódk, a so tutej wocźi pschezo wonakej wostajenej hladacź sa tym njewidomnym a wěcźnym. Daj nam, tak husto hacź žo k natwarjenju w zyrkwi abo domach shromadźujemy, so by kóžda naschich shromadźiznow w nutrnosći žrědk wonowjenja nascheho sjenocźeństwa ś tobu byka, so by žo też nad nami prajicź mohło: hlej, hěta Boża pola cźłowjekow! Tak smějemy kóždy dźeń a kóždu hodźinu sbóžny advent, hdźež we wutrobje saczuwamy, se skutkom wobkrucźamy a ś wjeselym ertom wuwołamy: Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje teho Knjesa! Hosianna we wyšokosći! Hamjeń.

Pucźowanje po Božim pišmje

abo

tajke myšle nadeńdźech, Boże žkowo cźitajo.

Podawa žwěrny cźitał „Pomhaj Bóh-a“.

1. knihi Mójsažowe, 30. staw.

(Potracźowanje.)

9. Hdyž pak Lea porodźiwschi ja prěnje $3\frac{1}{2}$ lěta žwojeho mandźelstwa bórsy ja žobu 4 žynow widźesche, so běsche pschestała porodźecź, wsa wona, so by temu sadźěwała, cźehož žo Rahel hordźesche, žwoju dźowku Silpu a da ju Jakubej sa žonu.

Leju mózesch hischcze mjenje samolwjecź dyžli Rahelu, dokelž mózesche Rahelowymaj pschijomnikomaj žwojich schtyrjoch žynow napschecźo stajicź. Tola sda žo, so žu Raheline wótre a jěre žkowa ju na nowe pokhwatanje wabike, a Jakub ma ja to, so ma žo woběmaj mandźelskimaj rune prawo dostacź, so žebi też hischcze Silpu sa pschikoženizu wosmje. So njeje Lea wjazy ponižna a pobožna jako prjedy, ja to žwědcza mjena, ś kotrymajž woběmaj žwojimaj pschijomnikomaj narjeknje.

10. Tak porodźi Silpa, Lejina dźowka, Jakubej žyna, hdyž běsche wón nětdźe pjate lěto pola Labana na žkužbje.

11. Duž dźeische Lea, jako jej dźěcźo na klin pokožichu, dokelž mějesche ja jeje dźěcźo placźicź: Hotowy! Daj Bóh sboże! Hdyž na tutym puczu dale póńdże, njebudże moja žotra pschese mnje. A mjenowasche jeho Gad = sboże.

12. Potom — hdyž běsche žo mjes tym podało, schtož nam schtuczka 14—18 powjeda — porodźi Silpa, Lejina dźowka, Jakubej druheho žyna ś wobeju, kotrajž je jemu porodźiła.

13. A Lea dźesche japocźawschi ś nowa porodźicź: Derje mi! Dokelž žym macź mnohich dźěcźi, budźa mje ja sbóžnu khwalicź dźowki (= młode žony) a budźa žebi tu žamu płódnosć pschecź, wschak mam ja hižo žedmeho žyna. A mjenowasche jeho Asser = sbožownosć.

14. Ruben nětko hižo schtyrilětny hólz pak dźěsche ś nanowymi pastyrskimi pomocznikami, kotsiž jeho žobu wsachu na polu, won w cźaju pscheńcźnych žnjow, kónz meje a spocźatk junija, a namaka žebi po waschnju tajkich hólzow žebi róże scheźipajzy a jahodki wytajzy dudaim = jabłuka lubosće na polu, a pschinjeże je žwojej macźeri Leji. A Rahel, kotraž bě pschipadnje pichitomna, dźesche k Leji: Daj mi wschak wot twojeho žynowych dudaim.

Měnjene žu tu mandragory abo też wjelcze wischnje. Tute maja mało na jeleń běłe kwětki, kotreż maja žo sa nałětne pożelniki; ś nich narostu w meji žylnje ale derje wonjaze nażołcź jabłuczka, tak wulke kaž nasche lěžne worjeschki. Tele jabłuczka nałożowachu žo je sastarska hacź do naschich cźażow w rańschich krajach sa dobre napoje. Bjes diwěla běsche też tu Raheliny wotpohlad, tak dźěcźi dostacź, a to cźim bóle, dokelž też jeje dźowka Bilha po druhim dźěsću porodźecź pschesta. To je dopokas wjazy sa jeje hrěschne, žamopaschne waschnje, kotreż chze ś mozu dostacź, schtož je Bóh sapowjedźił. Też tu dostanje žo jej Boże khwostanje, so Lea do njeje žyna dostanje.

15. Wona wotmolwi jej: Nimasch na tym dosć, so žy mi mojeho muża wsała, so je wón tebi tak pschikhileny, so stajnje jenož sa druhu płacźu, hdźež měka tola prěnja bycź? a chzesch nětko też mojeho žynowe dudaim wsacź, so njemohła niczo sa mnje skhowacź? Rahel dźesche: Njech dha, žy-li ty tak sawistna, so je Jakub radscho pschi mni hacź pschi tebi, njech dha spi pola tebje tu nóz sa twojeho žynowe dudaim. Sa tajke myto chzu jeho tebi sa dźenża wotstupicź.

16. Hdyž Jakub wjecźor ś pola pschińdźe, dźěsche jemu Lea napschecźo, so njeby žo hakle ś Rahelu sawježelił, a so by žo tak k njej mél, a dźesche: Ty dyrbisch tu nóz pola mje leżecź; pschetož ja žym tebje wot Rahele kupika sa mojeho žynowe dudaim. A wón spasche tu nóz pola njeje.

17. A Bóh wušłyschа Leu, kotraž běsche žo žotry dla dudaimow widała a běsche žwoju nadźiju radscho na Boha stajiła, a wona podja a porodźi Jakubej pjateho žyna.

18. A dźesche: Bóh je mi sapłacźił, so žym žwoju dźowku žwojemu mužej dała, a žym jemu tak pomhała, so žo žlubjenje stawa, po kotrymž ma Jakub mnohich potomnikow měcź, a wón je też mje nětko ś nowa požohnował. A mjenowasche jeho Isaschar = msda.

19. Sažo podja Lea a porodźi Jakubej schesteho žyna.

20. a dźesche: Bóh je mje derje wobdarił; nětk budźe mój muž sažo pola mje bydlicź, pschetož ja žym jemu schésć žynow porodźiła. A mjenowasche jeho Sebulon = bydlenje a dar. S tuteho dara spósnaju, so budźe mój mandźelski rad pola mje bydlicź.

21. Potom, hdyž běsche žo Jakubowa žydomlětna žkužba minyła, po wschěm sdaczu jenož krótku khwilu posdźischo, porodźi jemu dźowku, a narjekny jej Dina = wušudźena = psches najwyschscheho žudnika wot wscheje winy a hańby wušwobodźena.

22. Knjes pak spomni, žnano tehdy, hdyž bě Lea žwojeho

schesteho žyna podjaka, na Rahelu, wuškyscha ju, hdyž jej też njeběchu dudaim niczo pomhake, a hdyž běsche nětko žwoju wukhowanku pola Boha pytaka, a sčžini ju plódnu.

23. A wona podja a porodži lěta 2259 po stw. žwěta žyna a džesche: Bóh je moju hańbu, so běch njepkódna, wote mnje wjak.

24. A narjekny jemu Josef: wón, Knjes, prjecz wosmje, a džesche, dokelž mjeno Josef po druhim wukožowanju też „wón pschidaj" rèka: Knjes chzyk mi hischcze jencho žyna k temu pschidacz.

Hańbu je Knjes wote mnje wjak a ja mam nadžiju na wjazy džěczi. Dokho wočakowany, posdże narodzeny Josef bu, kaž so to cžasto w žwjatych stawisnach stawa, mjes Jakubowymi žynami najsnamjenicžischi sa Boże kralestwo. W mjenje, kotrez je jemu Rahel daka, sjewi so sasso nětkajka nakhrobkosez. Bóh je drje posdžischo do jeje požadanja swolik, tola Rahel je porod se žwojim živjenjom měka sapkacžicz. Też hewak stawa so cžasto, so je sa cžlowjeka straschne a schkódne byko, hdyž su so jemu jeho žadanja a próstwe stake.

(Pokracžowanje.)

W njebjesach.

We njebjesach je rjenje
Pschi žwjatych jandželach,
Tam su wschě w Božim mjenje
We kraßnych wjeßelach.

We njebjesach je rjenje,
Hdžež wuswoleni du,
W Jesußowym mjenje
Tam sbóžnosez dostanu.

We njebjesach je rjenje,
Hdžež moji lubi su,
To nochzu sabycz ženje,
Ja sa nimi też chzu.

We njebjesach je rjenje,
Tam žebi žadam byez,
Ach, tam mje pschezo cžehnje,
Tam chzu też ja měr měcz.

We njebjesach je rjenje,
Na semi hrosnosez je,
Tam njeje žakosez ženje,
Tam srudžba pschestanje.

We njebjesach je rjenje,
Tam žana khorosez njej',
Tam njeje bolosez ženje,
Sso podam Jesußej.

We njebjesach je rjenje,
Tam njeje wójna, mór,
Tam swada njeje ženje,
Pschi Jesußu je měr.

„Mój Jesu" sdžerž mje žebi,
Daj myßl mi pobožnu,
So mózu cžahnycz k tebi
Do njebja psches wěru.

E. Helaß.

Wschelake s bliska a s daloka.

2. njedželu adventa, 8. dezembra, směje so 4. lětusche žerbske kemschenje w kschižnej zyrkwi w Dražďanach. Kemschenje sapocžnje so ½12 hodžin. Spowjednu wudžbu směje wodžeŕ naschich žerbskich kemschenjow, k. farař ryczeŕ Jakub s Njeßwacžidła, a předowanje k. farař Gólcz s Budyschinka. My lubych Sserbow tudy na to dopominamy, so buchu žwojim pschecželam a snatym, kotsiž w Dražďanach a wokolnosczi bydla, w prawym cžaßu pißali, so buchu też pschischli Boże słowo skyschecz w lubej macžeŕnej rèczi.

— Hody so bliža. Kóždy žebi na to myßli, schto by žwojim wobradźił. To so dosez njewužitnych darow nakupuje, ale na to so njemyßli, so móże so też rjany dar sa wutrobu a duschu pod hodowny schtom pokložicz, a so je wón wažnischi a wužitnischi, hacz druhe žwěczate dary. Tajke dary do naschich žerbskich domow su rjane, sajimawe a natwarjace knihe. A tajke knihe podawa nam nasche evangelsko-lutherske knihowne towarstwo. Wožebje wy starschi, kiž macže lube pacžerske džěczo, njesabudźcze jemu w tym važnym cžaßu pschihotowanja tajke knihe na hodowne blido pokložicz. Rjane žerbske knihe mózecze žebi wubracz pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje. Też wasch knjes duchowny wam tajke knihe rad wobstara, hdyž so na njeho wobroczicze.

— „Biblisti pucznik" na lěto 1902 je nimale doczischczany. Jón je sasso pschecželniwje wobstarał knjes farař Matek w Barcze. Bóh žohnuj też w nowym lěcze jeho pucz do naschich žerbskich domow k domjazazemu natwarjenju! Kaž je snate, jón sobustawy knihownego towarstwa darmo dostanu. Ale też wschitzy druzy móża žebi jón pola žwojeho knjesa duchownego sa 10 np. kupicz.

— Sakski žejm w Dražďanach wuradźuje. Najwažinischi je dawkowy sakoń. Statne dokhody su wotebjerake; duž dyrbi žebi stot psches dawki powjetschene dokhody wot poddanow žadacz. Duž budże so dokhodny dawk powyschicz, a na wjetsche samoženje so pjecza wosebity dawk pokloži. K temu so najskerje žudniske płaczisny powyscha. Schtož powyschenje dokhodneho dawka nastupa, je pschecz, so njeby tole powyschenje žrèni schtant, kiž je runje nětkole we wulkich cžěžnosczach, jara potrjechił. Dokelž su statne dokody wotebjerake, so też njeje šejmej wjele namjetow k wurjadnym wudawkam sa kraj, wožebje sa nowotwar želesnizow, pschepodacz mohło. Sa twarjenje hižo wobsamknjeneje želesnizy s Wósborka do Radworja so dalische pjenjesy žadaja a nětko drje so w nowym lěcze twar też wunjedże. S dalschimi nadžijemi so sanožycz njetrjebamy. Na pschikład na dale twarjenje želesnizy s Rakez do Hródka pschi tychle wobstejnosczach žebi tu khwilu myßlicz njetrjebamy, hacz runje by želesniza jara nuzna a wužitna była. Druhi kraj pod tym schkoduje, so je so sa nowotwar wulkeju dwórnischczow w Dražďanach telko milijonow wudało a so teho dla druhe želesnizy njesu twaricz móhłe. A nětko so też w Lipsku tajke wulke dwórnischczo twari, kotrez wjele milijonow pózrje.

Spodźiwne waschnje w Indiskej.

Po posledním ludliczenju běsche w Indiskej nimale pol miliona woženjenych džěczi, kotrez hischcze njeběchu dźewjecz lět stare. S holczkow, kotrez hischcze njeběchu starobu wot pjatnacze lět dospike běsche nětdże 250,000 hižo wudowow a s tym, dokelž je to w kraju waschnje, so so žana wudowa njeßmě wjazy woženicz, cžaß živjenja k temu saßudżene, s wudowu wostacz.

M. H.

Wulki dar.

Leo Tolsty, snaty ruski hrabja, cžlowjekow pscheczel a spißaczel, bu nětdy mot jencho prosscherja, kotryž hłódny a na pol smjersnjeny na rózku haßy stejesche, — běsche to w cžaßu wulkeho hłoda a nusy — wo dar prosscheny. Tolsty wschitke dybsaki pschepyta a najmjeńscheho pjenjezka njenamaka. Duž wón ruku prosscherja do žwojeje wsa a rjekny: „Njebudž mi sły, mój bratsje, ja niczo pschi sebi nimam." Smorschczene wobliczo so pschekraßni a prosscheŕ džesche: „Ale ty mi bratr rèkasche — to je wulki dar." — Ssu cžlowjekoju, kotsiž kaž Pětr a žwjaty Jan žlěbra ani skota dacz nimaju, ale srudne wutroby so s jich lubosczu wokschewja a swjeßela.

M. H.

Bohaty w khudobje.

Wo jenym mužu s rańscheho kraja, kotryž běsche w najwjetschej khudobje živy, so powjeda, so běsche ras, jako buchu jemu itnpnje kranjene a dyrbjesche boßy khodzicz, jara poraženy a se žwojim Bohom njespokojny. Tajki wón do jeneje žwjatnizy sastupi. Tam prosscherja wuhlada, kotryž žanych nohow njemějesche; duž na dobo spósna, so je w žwojej khudobje tola jara, jara bohaty muž, a jeho morkotanje so do khwalenja pschewobroczi. M. H.

Dalische dobrowólne dary sa wbohe armeniske žyroty:

K hodam N. N. s B. . . . . 5 hr.

W mjenje wbohich žyrotow praji wutrobny džak

Gólcz, redaktor.

Samolwity redaktor: farař Gólcz w Budyschinku. Cžischcz a nakład Ssmolerjez knihicžischczerńje w Budyschinje.